# Bornholm som Østersøens fyrtårn for udnyttelse af grøn energi fra havvindmøller

Anbefalinger fra Vækstteam Bornholm

## Vækstteamets vision for et lokalt erhvervs-fyrtårn

**Bornholm skal blive Østersøens fyrtårn for udnyttelse af grøn energi fra havvindmøller. Gennem etablering af en af verdens første energiøer og en videreudvikling af test- og udviklingsmiljøet vil erhvervsfyrtårnet levere et markant bidrag til den grønne omstilling i Danmark såvel som i resten af Europa og have væsentlige erhvervspotentialer for Bornholm.**

Med klimaloven har Danmark sat ambitiøse mål for reduktion af drivhusgasser, der kræver markante indsatser på tværs af staten, kommunerne og det private erhvervsliv for at blive indfriet.

Bornholm vil være med til at indfri den ambition på flere fronter med udgangspunkt i særlige bornholmske styrker. Med afsæt i etableringen af en af verdens første energiøer og en unik energiinfrastruktur, der er ideel til test og udvikling af fremtidens grønne løsninger, er Bornholm særligt velegnet til at udvikle et erhvervs-, videns- og innovationsmiljø inden for grønne teknologier og løsninger.

Bornholms strategiske placering i Østersøen skaber også andre oplagte erhvervsmuligheder. Energiøen, der etableres på Bornholm, vil kunne producere 2 GW strøm, svarende til op imod 2 mio. husstandes forbrug, men der er potentiale til at producere strøm til næsten 100 mio. husstande i området i fremtiden. Bornholm kan blive et knudepunkt for offshore-vindmarkedet, når det potentiale skal indfris. Samtidig passerer 60.000 skibe årligt Bornholm, og inden for 5-10 år vil antallet stige til 80.000. Der er derfor store perspektiver for bornholmsk erhvervsliv i at udvikle en grøn transporthub, hvor skibe kan tanke grønne brændstoffer, i takt med den grønne omstilling af skibsfarten.

For at realisere visionen om et erhvervsfyrtårn for udnyttelse af grøn energi fra havvindmøller er der behov for en langsigtet indsats, der integrerer lokale, regionale og nationale partnere, private såvel som offentlige. Indsatsen skal integrere det bornholmske erhvervsliv i forsynings- og forretningskæderne ved etableringen og driften af energiøen og samtidig udvikle nye forretningsmuligheder med et nyt innovationsmiljø, der bygger på den knowhow, der allerede findes på Bornholm. Med anbefalingerne peger Vækstteam Bornholm på, hvordan der kan tages solide skridt i retning af at realisere visionen.

Bornholm står over for store forandringer og er klar til at udnytte de markante potentialer, der findes deri.

# Anbefalinger fra Vækstteam Bornholm

## Anbefaling til udvikling af et bornholmsk erhvervsfyrtårn inden for grøn energi

### 1. Bornholm som Østersøens centrum for havvind

Den kommende havvindmøllepark, der skal gøre Bornholm til en energiø, rummer store erhvervs- og beskæftigelsespotentialer. Vækstteam Bornholms anbefalinger skal sikre, at det bornholmske erhvervsliv bliver en integreret del af implementeringen og den efterfølgende drift af havvindmølleparken.

1.1. **Iværksæt en målrettet indsats for bornholmsk erhvervsliv** med dertilhørende sekretariat for at gøre Bornholm til installations-, forsynings- og serviceø for offshore-markedet i Østersøen.

1.2. **Udarbejd et detaljeret roadmap for implementering af Energiø Bornholm** i et tæt offentligt-privat samarbejde, der omfatter relevante ministerier, kommuner, klynger og private virksomheder, så bornholmske virksomheder får et overblik over processen, herunder tidslinjer, involverede interessenter, udbud og uddannelseskrav.

1.3. **Fremskynd implementering af Energiø Bornholm** og undersøg mulighederne for etablering af en mindre havvindmøllepark ved Bornholm.

### 2. Bornholm som testø for grøn energi

Bornholm har en unik energiinfrastruktur, der de seneste 15 år har tiltrukket adskillige test- og udviklingsprojekter inden for grøn energi. Vækstteam Bornholms anbefalinger skal bygge videre på den tendens og sikre, at test- og udviklingsaktiviteterne fører til vækst og beskæftigelse på Bornholm, herunder gennem tiltrækning og fastholdelse af højtkvalificeret arbejdskraft.

2.1. **Etablér et inkubationsmiljø for iværksættere og virksomheder med fokus på grøn energiinnovation** for lokale, nationale og internationale virksomheder med udgangspunkt i test- og udviklingsmiljøet på Bornholm samt et "Residential College" for studerende og forskere med en tilknyttet uddannelsesfilial af DTU.

2.2. **Etablér et Nationalt Testcenter for Grøn Energi,** der kan understøtte videreudviklingen af testø-konceptet og facilitere nem adgang for virksomheder til den unikke energi- og datainfrastruktur på Bornholm.

### 3. Bornholm som Østersøens grønne transporthub

Bornholm passeres årligt af ca. 60.000 større skibe, og inden for de kommende 5-10 år estimeres dette tal at stige til 80.000. Vækstteam Bornholms anbefaling skal danne fundamentet for en længerevarende indsats, der skal gøre Bornholm til en integreret del af den fremtidige grønne maritime transport i Østersøen.

3.1. **Gennemfør et feasibility study af Bornholm som grøn maritim transporthub,** hvor skibe tankes med grøn brændstof, for at skabe grundlaget for, at Bornholm fra omkring 2025 vil kunne afsætte grønne brændstoffer til dansk og international skibsfart i Østersøen. Produktionen kan kobles til strømmen fra havvindmølleparken og skaleres op, når energiøen er fuldt implementeret.

## Anbefalinger til genstart af Bornholm

4.1. **Igangsæt en lokalt forankret udviklingsindsats,** der sikrer øget innovationskraft, afsætning og eksport gennem professionalisering af virksomheder med afsæt i øget inddragelse af og koordinering med de nationale klynger.

4.2. **Igangsæt en indsats for digital omstilling** med særlig fokus på at integrere de nyeste digitale teknologier i bornholmske virksomheders forretningsmodeller.

4.3. **Igangsæt en indsats,** der skal få flere højtuddannede ind i bornholmske SMV-virksomhederne.

4.4. **Iværksæt branding og markedsføringsindsats for Bornholm** målrettet de primære nærmarkeder uden for Danmark med det formål at få tiltrække udenlandske turister i samme grad som før COVID-krisen.